یەکێتیی ل□ بۆشایی یەکێتیی دا ...
ئەرسەلان مەحمود

سیاسەت بەمانا فەلسەفی و زانستییەیەکەی، دەمێك ساڵە لەفەزای کوردی و ئەحزابی کوردیدا، کەوتوووەتە دەرەوەی بازنەی پەیوەند بەئەخلاقی سیاسییەوەو لەژێر پرسیاردا دەناڵێنێت، دەمێك ساڵە لەغیابی وەها حەقیقەتێکدا ئەوەی بووە بەجێگرەوەو پێڕۆ دەکرێت سیاسەتی ڕۆژە لەواقیعدا.

بنەماو بونیادی وەها سیاسەتێکیش، بەندو پەیوەستە بەهەڵچوون و داچوونە هەنوکەییە جیاکانەوە، واتا ناسنامە ون و دەرئەنجامەکانی وەك هەمیشە پەرت و پەرش و داشۆراوە، ڕێــــك وەك بەهـــــای دراو لەبــازاڕدا، ڕۆژانە هەڵکشەو داکشەیەتـــی، هەنــدێکجار بەنـــاوی هەڵکردنەوەو هەندێکباریش بەبیانووی گونجاندنەوە، سازش لەسەر پرەنسپ و بەها مرۆییەکان دەکات، یانی لەبری ئەوەی مر□ق تیایدا بەئامانج بگیرێت، وەك ئامراز تیایدا بەکار دەبردرێت!

لەبەر ئەوە، سیاســەتی ڕۆژ نەك هەر نـــاتوانێ ببــێـــت بەحەقیقەت، نـــاتوانێ جێگـرو نـــاتوانێ ڕونیـــش دەرکەوێــت، هەر وەك چۆن ناکـــارێ نزیکیـــش بکەوێتەوە لەحەقیقەت، سیاســەتی ڕۆژ هەردەم لەبـــری ئەوەی خودی سیاسەت وەك ئامراز بەکار ببات، سیاسەت تیایدا بکەر ئەداو بڕیاردەرانە ڕەفتار دەکات، واتا لەبری سیاسەت ئامراز بێت، یەکە پێکهێنەرەکان دەبنە ئامراز بەدەست سیاسەتەوە، مەسەلەن: دەمێك ساڵە شەقام و پێشمەرگەو مر□ق و□ك تاك لەکوردەواریدا، لەبری ئەوەی ئامانجی سیاسەت بن، وەك ئامرازی سیاسەت ئاڕاستەو بەکار براون، بێگومان بەئێستایشەوە.

یەکێتیی، وەك یەکێك لەدیارترین ئەم حزبە سیاسەت تیادا ترازاوو تەزیووانەی گۆڕەپانەکە لەکوردەواریدا، سەرکردایەتیەکەی هەڵگری بەرپرسیارێتییە هەرە گەورەکەن و، ئێستا لەهەر کات زیاتر واجبیانە وەها بێماناییەك بەمانا بکەنەوە لەخۆیان و لەحزبەکەیشیاندا، ئەمە بووە بەبارب□ت و مەسەلەیەکی حەتمی و نکۆڵیهەنگر، گەر نەتوانن ئەم بەستەڵك و سەخت□□کییە ببڕن و تێپەڕێنن، بەر لەهەر شتێك خودی خۆیان دەبڕێ و دەیانکات بەڕابردویەکی خامۆش و فەرامۆشکراو !

تێکۆشەرو جەنگـاوەری ڕاستەقینە گەر چیتـــر نەیتـــوانێ وەك ئەوەی

لەڕابردوی دورو نزیکدا نواندویەتی، بەردەوامی بداتە هزرین و گیانبازی لەپێناو حزبەکەی و میللەتەکەیدا، شەرمنانەو هەلپەرستانە دەست بەمانەوەی خۆیەوە نەگرێ و نەبێتە بەربەست، دەست لەکار بکێشێتەوەو داوای لێبوردن بکات باشە، بەڵای هەرە گەورە لەسیاسەت و ڕێبەرایەتی کردندا ئەوەیە: مرۆ بکەوێتە ژێر باری بەرژەوەندی تایبەت و بەر کاریگەری بیرو بۆچوونە تایبەتە بچوك و پووچەكانی خۆیەوە، ئەوەی کردتان، کردتان، ئیتر درەنگیکردوە سەبارەت بەوەی هێشتا پێتان وایە دەتوانن بیکەن، زۆرینەی هەرە زۆرتان کەوتوونەتە ژێر بارەوەو بەم نزیك و زوانە ناتوانن دەربازتان بێت، لەبەر ئەوە نە حەقیقەت□ جقاتی و نە واقیعە سیاسیەکە قبوڵتان ناکات چیتر، تێگەیشتن لەمە نیعمەتێکی گەورەیەو باش دەتوانێ کۆمەك بەشکۆمەندیتان بکات، ئەوەی دەچێتە ئەبەدییەتەوە شکۆمەندییە نەك خۆ وێناکردنەوەو خۆ دوبارە کردنەوەو خود زومکردنەوە!

س□□رکردەیەك گەر لەڕابردودا، دەیانجار لەپێناو ڕزگارکردنی میللەتەکەی و دەربازکردنی حزبەکەی لەئاریشەو تەنگژەدا، ئامادەی شەهادەت بوو بێت، ئەمڕۆ بەدەست لەکارکێشانەوەیەك بتوانێ هەم خۆی و هەم میللەتەکەی و هەم حزبەکەی لەمەرگ ڕزگارو دەرباز بکات، تەمای چییەتی؟! چاوەڕوانی چیدەکات؟! ئایا ئەوەی بەحزوری” مام جەلال ” هاوخەبات و هاوڕێیانە بیناکرا، دەخوازرێ پەرەی پێبدرێ یا وەك تۆزی بانان پەرت بکرێ و بڕوخێندرێت؟!

ئەقڵانیەت لێرەدا، لەم چرکە ساتە هەستیارانەدا تەنهاو تەنها ئەمەیە: مرۆ میراتگری شۆرەت و شکۆی خۆی بێت باشە، نەك شکێنەرو ڕوشێنەری، ئێوەی سەرکردە دیارەکان و سەرکردایەتی یەکێتیی، زۆرتان بەخشییە یەکێتیی و میللەتەکەتان، زۆرتان کرد، ئەمە نکۆڵیه□ نەگرە، بەڵام “مام”و یەکێتیی، کەمی نەبەخشیووەتە هیچتان، گەر بتانەوێ ل□س□□ر چ□پک□ گو□□ک□انی ئ□م ک□ردارو بەخشین□□تان بۆ هەمیشە پا□□د□نەوە، دەبێ بۆ خۆتان و بۆ یەکێتیش بیر لەئەلتەرناتیق و دۆزینەوەی فۆڕمێکی ترو نوێ بکەنەوە، دەی گەر دەتانەوێ کۆنگرە ب□”یەکێتیی”بکەن، بفەرموون ئەم زەمان و زەمینەیە لەگۆڕانکارییە بچوکەکانەوە دەست بەڕەخساندن و سازاندنیانەوە بکەن، ئەمە هیچ تەرەدودو ترسێکی ناوێ، ترس و تەرەدود لەڕاستیدا ئەوەیە: کۆنگرە ب□”یەکێتیی”بکەن، ب□□□ام بۆ”یەکێتیی” نەکەن!! لوتف بکەن کەش و هەوای ئارام و ع□ق□□انی ل□ب□ار بۆ دەستپێکردنی دیالۆگ و نزیکبوونەوە لەیەکتری و هێنانە ئاراوەی حەقیقەت بخوڵقێنن لەناو خۆتاندا، هەمووان لەژیانی خۆیاندا ڕۆژێکیان هەیە هەرە درەوشاوە،

ئێوە خاوەنی سەتەها ڕۆژی وەهان، دەی کۆنگرەیش بکەنە ڕۆژانە هەرە درەوشاوەکەی یەکێتییەکەتان. سازش لەسەر بەرژەوەندییە منە منییەکانتان بکەن و، پرەنسیپە حزبیەکانتان ب□ پێوەر بگرن بەسە، وردبینانەو هاوسەنگ ڕەفتار بکەن بەسە، بەزمانی سازان و هێز نا، بەلێکتێگەیشتن و، دۆزینەوەی فۆڕمی نوێ و هاوچەرخ بگەنە یەقین بەسە، گەورەیی بنوێنن ل□ بەرامبەر یەکتریدا بەسە.

بارزانی، چیکرد؟! … ئەرسەلان مەحمود

لەم سەروبەندی بەکۆتایی هاتنەی جەنگی دژە داعشدا، بارزانی هەر دەبوایە بەو خێرایی و پڕتاوییە، بژاردەیەکی نوێ بهێنێتە ئاراوە، بێگومان تا لەڕێگەیەوە بتوانێ ئەو پێگەیەی هەیەتی، لەو ناساییەی تێیکەوتووە دەرباز بکاو، بەڕێگەیەکی دیداو لەفۆڕمێکی تردا ڕەوایەتی بداتەوە بەمانەوەی خۆی!

- **ئەمە چۆن؟**

لەڕاستیدا، ئەوەی مانەوەی بارزانی تا ئێرە لەمەیدانەکەدا هێشتووەتەوە، ئیجماعی نەتەوەیی و زەروریەتی نیشتمانی نەبووەو نیە، هەڵتۆقانی داعش و کۆ دەنگییە بەرژ□وندیگەرا هەرێمایەتی و دەولیەکە بوون!

ئاخر هاوڵاتی بەئاگاو خوێنەری هۆشمەند، بیریانە ئەو کاتانەی پاڕلمان دەیگوت بڕۆ، لەبەر ئەوەی ماوە یاساییەکەت تەواو کردوە، بارزانی لەبەرامبەردا پاڕلمانەکەی داخست!! بیریانە ئەو کاتانەی خەڵکی دەیانگوت بەسە ئیتر، ماوەی سەرۆکایەتییەکەت بەسەرچوو□، ب□□□ام لەبەرامبەردا، تورکیا ئا□□ای کوردستانی بۆ لەئانکارا دادەناو، ئێران خوازریاری پێشوازیکردنی بوون و، هەر ڕۆژەو سەرۆك وڵات و شاندێکی فەرمی ئەوروپایی و ئەمریکی و خۆرئاوای دەهاتنە هەولێرو، مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرد!! وەك ئەوەی هەر هیچ ڕوینەدابێ و، نەبای هاتبێ و نەباران!

لەبەر ئەوە، بارزانی بەر لەتەواو بوونی گەمەی داعش و، پێش ئەوەی

حزب و هێزە سیاسیەکانی کوردستان بەهەژمار بێنەوە سەر هەست لەبەرامبەریدا، دەبوو بژاردەیەکی نوێ بهێنێتە ڕۆژەڤەوە، هیچ بژاردەیەکیش بەهێندەی” ڕیفراندەم ” نەیدەتوانی ئاوا بەخێرایی جۆرە ئیجماعییەکی گەلی بۆ دروست بکاو، لایەنە سیاسیەکان ئیحراج بکات!!

ئەو دەمانەی دەرو دراوسێ و دنیا دەیگوت: نەکەی، نابێ و نەخێر کاتی نییە، ئەوان شوێنێکیان ژانیدەکرد، بارزانی زۆر ورد لەمە تێدەگەیشت، بەڵام ئەو شوێنێکی تری لەئازاردا بوو، ئەکید گەر هیچ مەترسییەکی لەسەر خۆی شك بردبا، هەرگیز وەها سەر□□ییەکی نەدەکردو، سەرچیخ نەدەچوو !

- **ئێستا چی؟**

بارزانی ریفراندەمەکەی کرد، مەرزەکان، فرگەکان، پەیوەندییە هەرێمایەتی و دەولیەکان، بەیەکەوە لەسەر کورد داخران، سەدان پێشمەرگە شەهید بوون و بوونە قوربانی و، سەدان هەزار کورد لەکەرکوك و ناوچە جێناکۆکەکانەوە ماڵوێران و دەربەدەرو شکۆ شکاو هاتنە دەرەوە، ئاگرێکی گەورە بەردرایە ناو ماڵی یەکێتیی، سەدا پەنجاو یەکی خاکی کوردستان/باشور، لەدەست درا، زیاتر لەپێنج سەدو بیست و یەك بیرە نەوت و سەرچاوە داراییە سیادەییەکانی تری هەریم و، تەواوی ئەم جۆگرافیایە ڕادەست بەحکومەتی عیراقی کرانەوە، ژاوە ژاوو سەرئێشەیەکی زۆر کەوتە ناو ماڵی کوردییەوە، ئەمە بەجۆرێك کەم جار ڕێکەوتووە کورد لەوسەر بۆ هەتا ئەوسەری نیشتمانەکەی، لەبەرامبەر ئەوەی بەسەریدا هاتووە هێندە هەست بەشکان و دەرون ڕوخان و لەشکۆ دراوی بکات، سەدان کەسایەتی و تێکۆشەر درانە بەر تانەو تەشەر!!

- **دواجار :**

بارزانی جگە لەدەرکردنی دو بەلاغ و بڵاوکراوە، ڕاستەوخۆ بەوشیەك چییە نەهاتە دەنگ، لەبری دەست لەکارکێشانەوە، کەوتووە هەوڵدان، میدیا کەوتەوە کار، خەڵکانی لەتاراوگە هێنایەوە سەر جاددە، بەسەدان ڕۆژنامەوانی غەیرە کورد ڕەشوە خوراو کران و ئاڕاستە کران، ئیسرائیل لەبری تەیارەکانی، لەبری بەدەنگەوە هاتنێکی فەرمی، ژێر بەژێر کەوتەوە هەوڵە ئیستغباراتییەکانی، عیراق گەیشتەوە دوا سنورەکانی دو هەزارو سێزدەو مەرزو فڕگەکانی خستنەوە ژێر ڕکێفی خۆی، ئەمریکا هاتەوە مەیدانەکە، ئیران ئیستەی بەکردەواکانی کرد، تورکیا نەرم و نیان بوویی□وە، شاندی مفاوزات

لەبری سیادی و سیاسی و پاڕلمانی، ئەمنی پێکهێندراو هەفتەی دادە موسڵ دەبەتە وێستگەو شوێنگەی دیدارەکانی!

- **سەرئەنجام:**

دامەزراوەی سەرۆکایەتی هەرێم تەجیمید کرا، ئەسڵەن هەر هەڵدەوەشێندرێتەوە، چونکە هەم دوای بارزانی بوار نادرێتە کەس شوێنەکەی بگرێتەوەو، هەم موهیمیەکی تر بەهەمان دەسەڵات و شمولیتریش لەئارادا هەیە، ئێستا بارزانی نامەیەکی ناردوەتە پارلمان، دەخوێندرێتەوەو پەسند دەکرێت، بەڵام جگە لەوەی خۆی وەك فەرماندەی هێزە چەکدارەکان دەمێنێتەوە، بەو پاساش دەبێت وەك ڕابەرو مەرجەعی کوردو کوردایەتی ڕابسپێردرێت!!

- **پرسیار:**

ئایا وجودی بارزانی، هێندەی دەستهات هەبووە، تا لەپێناو مانەوەیدا ئەوەندەی لەسەر بەقوربانی بکرێت؟ ئایا حزب و هێزە سیاسیەکانی کوردستان هەروا بێباك و خەمسارد دەبن لەبەرامبەر دەستگرتن بەوەها وەقیعەکی سەپێندراودا؟ مەگەر سیاسەت هەروا بەخاترو خوایشت دەکرێت؟ ئەرێ ئەم شەرمنییە چییە بەرۆکی گرتوون؟ ئەم نهێنییە چییە مەسئولیەت و ئیحراجی پێوە نەهێشتوون و لەسەر هەڵگرتوون؟ دەبێ هەر هیچ هەست بەهەرزان بازاڕی نەکەن؟!!

ئەوەی بە”ئاڵا” نەتواندرا بەکەرکوك بکرێ ... ئەرسەلان مەحمود

زۆرەك وتیان ڕیفراندۆم ناکرێت، هەڵە نەبوون کەچی سەرئەنجام پرۆسەکە دوا نەخراوو لەوادەی دیاریکراوی خۆیدا “25/9” جێبەجێکرا، قسە لێرەدا لەسەر تێکەوتەو لێکەوتەکانی ڕیفراندۆم نیە، ئەمە بابەتەکی ترە، دەمەوێ هەڵوەستەیەك لەسەر ئەوەی ئاخۆ کە بڕیاری دواخستنەکەی داو، کێش لەدوا مەتافدا بگۆڕی بڕیارەکە بوو بکەم و، چییەتی ئامانجی بگۆڕەکەیش ڕوونبکەمەوە.

جێگۆڕکێ و بگۆڕی بڕیارەکە:

دوای ئەوەی مەڵبەندی کەرکوك/ی یەکێتیی نیشتمانی کوردستان، ئەنجامدانی ڕیفراندەمی لەکەرکوك و ئەجوگرافیا یەی لەدەستوری عیراقدا بەناوچە جێناکۆکان ناسراوە، ڕەتکردەوە، مەکتەبی سیاسی هەمان ئەو حزبە “ی.ن.ك” لەکۆبوونەوەیەکی تایبەت بەتاوتوێکردنی ئەم باس و بەلاغەدا، بەکۆی دەنگ دەگەنە تێگەشتن و تەفەهومێکی هاوبەش لەمەڕ تەواوی پرۆسەکە بەدواخستنی ڕیفراندەم و تەحقیقکردنی ئەلتەرناتیڤە پێشنیارکراوەکان، دوای ئەمە، وەفدێك لەیەکێتیی نیشتمانی سەردانی بارزانی دەکەن، پەیامەکە دەگەیەنن، حەسەب مەعلومات سەرئەنجام بارزانی/یش کۆك دەبێت لەسەر دواخستنەکەو، دەڵێت: سەردانی کەرکوك دەکەم و، دوای ئەوە دەکەوینە کارکردن لەسەر بژاردەی بەدیلەکان، بەڵام پارێزگاری ئەوسای کەرکوك” نەجمەدین کەریم ” پێچەوانەی ئەم باس و بابەتە، لەبەرامبەردا بارزانی دڵنیا دەکاتەوە لەوەی تەواوی پێکهاتە جیاوازەکانی کەرکوك خوازیاری ئەنجامدانی پرۆسەکەن و، ئەوەی دەیانەوێت تەنها بریتییە لەوەی ئایندەیان ئارام و زەمانکراو بێت لەچوارچێوەی دەوڵەت و دامەزراوە تازە کوردییەکەدا، سەرئەنجام بارزانی/یش قسەکەی پارێزگاری کردە جێگرەوە، دڵنیام هاوڵاتی بەئاگاو خوێنەری هۆشمەند لێدوان و گوتارەکانی ئەوێڕۆژێی نێوان هەردولای لەکۆبوونەوەکەو لەمیدیاکاندا بیرماوە.

چییەتی و ئامانجی لاڕێکارییەکە:

نەجمەدین کەریم، دوای ئەوەی مەلا مستەفا بارزانی لەسەرە مەرگدا جێهێشت، ڕێك بەبێ ئاوڕدانەوە خۆیکرد بەئامێزی مام جەلال/دا، سەرئەنجام جگە لەمانەوەی وەك پزیشکی تایبەتی، توانی لەم ڕێگەو پێگەیەوە بەپلەی حزبیش بگاتە ناو مەکتەبی سیاسی یەکێتیی و، دواتریش پارێزگاری کەرکوك، بەڵام لەبەر ئەوەی لەبنەمادا نە ئەهلی سیاسەت بوو، نە توانست و تاقەتی ئەو شڕمبڕمێنە حزبیەو سیاسیەیشی هەبوو دەگوزەرا لەناوچەکەدا، کەوتە خۆی، دیارە بەمەبەستی بونیادنانی ئایندەی تایبەتی خۆی، پەیوەندییە تایبەتییەکانی خستنە گەڕ، ئەمە بێگەڕانەوە بۆ حزبەکەی، توانی لەڕێگەی پەیداکردنی پشتیوانی گروپە شیعیگەراو بەشێك لەپێکاتە پارڵمانییەکانی تری عیراق، دەستەبەری ئەوە بکات وەك وەزیری تەندروستی عیراقی دەستبەکار بێت، بەڵام یەکێتیی ئامادەی پشتیوانی کردنی نا بێت، کاتێك”مام” لەمەکتەب سیاسیەکەی دەپرسێت سەبەب چییە پشتیوانی نەجمەدین ناکەن، دەڵێن: لەدەرەوەی یەکێتیی ئەمەی کردوەو، گەر

جەنا بیشتان فەرزی دەکەن، ئەوە فەرمان هەر فەرمانی بەڕێزتانە. بەڵام "مام" لەوڵامدا دەڵێت: من کەس فەرز ناکەم. ئەم کاردانەوەیە، نەجمەدین کەریم نیگەران دەکات، دوای ئەوە بەماوەیەکی کورت، ناوبراو سەفەری ئەمریکا دەکات.

تەپڵەکەکە:

ئەو سەردەمە، میدیای بەر ڕۆژو سێبەری پارتی، ڕاستوخۆو زۆریش بەتوندی لەدژو دوژمنایەتی نەجمەدین کەریم/دا بوون، باوەڕ دەکەم هەمووان وەها ڕاستینەیەکیان لەیادو یادەوەریدا مابێت. هۆکارەکەیش مەعلومەو مەبەست لەسنگ و شکۆدانی هەیمەن و هەژموونی جەماوەری و ئیداری یەکێتیی بوو لەکەرکوك و جۆگرافیای ئەو پارێزگایەدا، ئەمەیش بەئامانجی دەست بەراگرتنی ئابووریەکەی و شتی تریش، کەچی دوای گەڕانەوەی جەنابی پارێزگار لەئەمریکا، بەماوەی کەمتر لە"15" ڕۆژ، دیسانەوە بەبێ ئاگاداری و گەڕانەوە بۆ حزبەکەی، سەفەری تورکیای کردو، لەگەڵ میت و گەورە بەرپرسانی تری ئەم وڵاتە کۆبوونەوەو میتینگی تایبەتی گرێدا، لەبەرامبەردا پارتی و تۆڕە میدیاییەکانی پارتی بەگۆشەی نەوەت پالامارو هەڵمەتەکانیان لەدژی نەجمەدین نەك هەر ڕاگرت، کەوتنە پیاهەڵدان و میوانداریکردنی لەستۆدیوو سەرشاشەکاندا، تەنانەت ئەداو لێدوانی خودی پارێزگاریش گۆڕانکاری گەورەی بەسەردا هات، پێشتر دەیگوت: من پارێزگاری پارێزگایەکی عیراقیمەو گوێ بەبارزانی نادەم، دواتریش بەدیدارو گفتوگۆی ڕاستوخۆ لەگەڵ بارزانی گۆڕدرا، وەك هەردەم بێگومان ئەمەیش هەر لەدەرەوەی ئاگاداری حزبەکەی، دوای نەخۆشکەوتنەکەی "مام" شێلگیرانەتر پەرەیدایە پەیوەندییە تایبەت و ژێربەژێرەکانی، ئامانجەکەیش بەلای نەجمەدینەوە، خود بردنە پێشەوەو خود زومکردن و مسۆگەر کردنی ئایندەیەکی ترو، خود قوتار کردن بوو لەو دۆخە جەه□ن□مییەی تێیکەوتبوو، بەلای ل□ی□نی بەرامبەرەیشەوە ئامانجەک□ ل□□دان بوو لەپێگەی یەکێتیی و کردنەوەی دەرچەیەك لەپێناو پێچەوانەکردنەوەی هاوکێشە سیاسیەکە لەکەرکوك/دا، ئەمە وایکرد جارێکی دیکە بەڵام ڕون و ڕاشکاوتر نەجمەدین دەستداتەوە خۆ نمایشکردن، لەبەرامبەر پاڵیوراوی حزبەکەی بۆ سەرکۆماری عیراق، دیسانەوە بەبێ گەڕانەوە بۆ حزبەکەی، بەبێ گوێدانە لێکەوتەکانی لەسەر سایکۆلۆژیای دەرون حزبیەکەی خۆی پاڵاوت، بەمەیشەوە نەوەستا، کەرکوکی لەڕێگەی دەستبەسەردا گرتنی چەند کێڵگەیەکی نەوتی، شڵەژاند، بەڵام یەکێتیی زوو فریاکەوت و نەیهێڵا ئەو دەستەی نەجمەدین دەیەوێ لەم ڕێگەیەوە کێشیبکاتە کەرکوك و بیانوو

بـدا تـ عيــراق و ئـملاو ئـولا، بگــا تـ ئامــانجـكـى، خــرا وشـكـى هيوركردـوـو مـسـلـكـ كـنتـكرا، ئـمـ وايكرد كـشـكانى لـناو مـكتـب سياسـيدا بتـقنـوـ، تـپـكـى تـگيــرا، لـپرســراوى دـستـى كارگـى بـئامانجى دروستكردنى فشار بـ سزادانى ونكردنـوـى دا، تـنانـت بـماوـيـكى ديار، ئـفيسـكـى لـمـكتـب سياسيـوـ بـرـو دـزگاى شنگـرى چاودـر، جـهـشت!!

بـيفراندـم كرديان:

نـجمـديــن لـــرـوـ دـنيــا بـــوو لـوـى وجــودى لـنــاو يـكـتيــى/دا بـتـواوـتى كـوتووـتـ ژـر پرسيارو چاودـرى جيدديـوـ، هـر بـيـ لـبرى گـانـوـ، جارـكى دى كـوتـوـ خـى و لـگـى وروژاندنى هـست و ســزگـرايى قـومــى و مانسيــتى كــورداـيـتى، مـســلـى ئاـــا/ى هـنــا يـ ژـقـوـ لـكـركــوك/دا، ســرئـنجام ئـوـى لـگـ بــارزانى نـيانتوانى لـمـسـلـى ئاـا/دا بـكـركوك/ى بكـن، لـيفراندـمدا بـكـركوك/ــيا نكرد!!

ئـستا نـجمـدين بـبـ كـركوك، پارتييـ:

ئـگـر خولــياو خـمـكـى بارزانى كوردايـتى بوايـ، لـبرى كـركوك دـيتوانى هـولـر بكاتـ ئامانج، ئـوكاتـ نـ دـرو دـروسـكان هـندـ كـك و مكـم دـهاتنـوـ ســر هـست و دـگـيشتنـ مانـو جوـاندنى هـز، نـ كـمـگـى دـولــى و، زلهـزـكــانيش ئـمـيـــان لـعيــراق و هـــاو ئاوازـكانى قبوـ دـكرد لـبـرامبـر كورددا، ئـم وـ بـكـمـى لـگـى ميدياكانيـوـ" حـشدى پـوپاگـندـ " بـكـركوكيـكانى كرد، بـهـولـريـكــانى كردبــايـ، دنيـــا لـســرمان دـهــاتـ دـنـــگ، ئـو بـرگريـى ميحوـرى چوار لـكـركوك/ى كرد، ئـگـر ميحيوـرى پـنجيش بيكردايـ، هـر هـندـى ئـوـى لـپردـ لـهـولـر/ى كرد، هاوكـشـكـ بـجـرـكى دى دـكـوتـوـ، ئـستا نـجمـدين بـبـ كـركوك، پارتييـ، هيچ ماكينـيـكى پـوپاگـندـو ئيعلاميش ناتوانـ شكستـكان بشارـتـوـ، ئـوـى لـم شكســـتـيش شـرمهـنـ تــــرـ، جگـ لـبـشينـوـى تـمـت و دـدـنگى، هـاتنـ لـددانـهـنان بـخودى شكستـكـدا.

بەرەو بەغدا بکەونەوە ڕێ …

ئەرسەلان مەحمود

ئەوەی ڕودەدا، ئەوەندە پەیوەندی بەخاك و كوردبوونەوە نیە وەك ئەوەی ئیدیعا دەکرێت، بەهێندەی ئەوەی دەرئەنجامی حکومڕانێتی فاشیل و پێڕۆکردنی سیاسەتی هەڵەو هەڵوڕکاری کوردییە، ئەو حکومەتەی بەبێ ژێر نووس و بەرچاو ڕوونی 27 ساڵە لێدەخوڕێ، بەبێ ئەوەی ئاوڕ بداتەوەو هەڵوەستەیەك لەسەر دوێنێ و ئێستاو ئایندەی ژیان و گوزەرانی خەڵك و جۆرایەتی و چۆنایەتی حوکمڕانێتییەکەی خۆی بکات، ئەو سیاسەتە بێپرەنسپ و شوناسەی سەرئەنجام هەم لەسەر ئاستە ناوخۆییەکەو هەمیش لەسەر ئاستە جیاوازەکانی دەرەوەی خۆی بەدۆڕاوی ها تو دەرەوە لەگەمەکەو شکستیخوارد، هەر بۆیەیش دەبیندرێ دەڕێژەران و ئاڕاسته□کارانی ئەم سیاسەتە کورت و کوێرو هەمەکییە، ئێستا جگە ل□ تەخوینکردن و شکاندنی یەکتری، هیچ شتێکی دی ناڵێن و بێدەنگن !!

سەیرکەن، پێشمەرگە لەچوارچێوەی ئۆپەراسیۆنە هاوبەشەکانی هاوپەیمانی نێودەوڵەتی دژی داعش، ئەو جوگرافیایەی بەناوچە کێشە لەسەرو جێناکۆکەکان لەدەستوری عیراقدا ناسراوە، نەك لەدەست حکومەتی عیراق بەڵکە لەچنگ داعش ڕزگار کردو دەستی بەسەردا گرت، کەچی سەرکردایەتی سیاسی کورد لەبری ئەوەی وابکات لەڕوی دیرۆکی و عەقلانی و ئەزموونییەو□ ه□زموون و هەیمەنەی دەسەڵاتە کوردییەکەی بەسەردا بسەلمێنێت و بیکات بەجێگرەوەی هەمیشەیی، خۆشەیدایانەو فرسەت بازانە هات و وەك دیفاکتۆو سەپاندنی ئەمری واقیع مامەڵەی لەتەکدا کردو، تاك لایەنەیش خستیە ناو پرۆسەی ڕیفراندەمەوە، بەمەیش هەم بیانووی دەستوریدا بەدەست دەوڵەتی عیراق و، هەم دەوڵەتە هەرێمایەتییە مەزهەبیەکانی گەیاندەوە یەك و هێنانییەوە سەر هەست، ئەمە جگە لەوەی پشتیوانییە دەولیەکانیش لەدەستدران، دواجار ڕوداوەکانی 16/10ی کەرکوك و دواتری لێکەوتنەوە!!

رەنگە هێنانەوەی ئەم نمونەیە کۆمەك بەپێدانی بەرچاوڕونی زیاترمان بکات، بەلشەفیکەکان، بۆ پارێزگاریکردن لەجوگرافیا سیاسیە تازە بەدەستهاتووەکەیان، لینین، ترۆتسکی ڕەوانەی لیتۆفسک دەکات و دەڵێت: بڕۆ لەپێناو مسۆگەرکردنی ئاشتی لەگەڵ ئاڵمانیا، ئەگەر ناچار بوویت تەنورەش لەپێبکە. دەی ئێمە نەبەلشەفی و نەلینین یش سەرکردەمانە، بەڵام ئەزمــوونی ئەوان و تەواوی جیهانیانمان

لەبەردەستدایە، سەرکردایەتی سیاسی کورد لەبری خۆهاویشتنە ناو شەڕێکی ماڵوێرانکەرو نابەرامبەر لەڕوی مرۆیی و سەربازی و لۆجستییەوە، لەڕاستیدا دەیتوانی زۆریش سەرکەوتووانە کار بەوەها لۆژیکێك بکات، دەیتوانی جەنگێك بخوڵقێنێت تەواو دەستوری و نوێی، تەواو بەماناو ڕەوا، کەچی نەك هەر ئەمەی نەکرد چەندەها ساڵە لەبری بەغداد بەرەو ئانکەرا دەڕوات، لەبری کێشکردنی کۆمەڵگەی دەولی، سەرنجیان گێژو بەلاڕێدا دەبات، لەبری لۆبی، لۆبیای حزبی دروست دەکات، لەبری ملدانە ئاشتەواوی کۆمەڵایەتی، پەرت و پەرێشانی دەکات، لەبری گەشەپێدانی دیمۆکراسیەت، پاڕلمان دادەخات، لەبری بەرین و بەرینتر پێکردنەوەی ئازادیەکان، نووسەرو ڕۆژنامەوان و ئازادیخوازان و مەلا تیرۆر دەکات، لەبری گەشەپێدانی ژیان و ژیاری جڤاکی، گەمە بەشکۆی نەتەوەو خاك و خۆیشیەوە دەکاو، تەواوی متمانەو تەواوی پردەکانی پەیوەندییە ناوخۆیی و دەرەکییەکان بەڕوی خۆیدا دەڕوخێنێت!!

سەرئەنجام دەرکەوت، جوڵاندنی هەست و سۆزو حەماسەت و رومانسیەت، هەروەك ئەوەی ئەرەستو دەڵێت: پایدەسەو فەی بەسەر لۆژیکەوە نابێت. لەو شوێنەی جەنگ دەستپێدەکات، ڕێك لەو شوێنەیش دیالۆگ کۆتایی پێهاتووە، بەڵام دواجار ئەلتەرناتڤی دیالۆگ چییە؟ درێژەپێدانی جەنگە؟ ئایا توانای وەها جەنگینێك بوونی هەیە؟ بێگومان نەخێر، چونکە تەنانەت لەشەڕەکانی ناوخۆیشدا دوای هەر شەڕێك لایەنە شەڕکەرو خاوەن چەکدارەکان بەدەیان ڕۆژیان پێویست بووە تا خۆیان ڕێکبخەنەوە، ئەمە عیراقە، تورکیایە، ئێرانە، دەوڵەتن، پشتیوانی دەستوریان هەیە لەڕوی دەولییەوە، کوا لەکوێ لەسەر تۆ دەوەستن تا دوای هەر شەڕێك خۆت ڕێکدەخەیتەوە، کەواتە بەدیلەکە هەر دیالۆگەو، هیچ جۆرە ماکینەیەکی پڕوپاگەندە ناتوانێ شکستەکانت ڕوپۆش بکاو بشارێتەوە.

دواجار ریفراندەم و، ئەم سەرکردایەتییە سیاسییەی کورد، شکستیانهێنا، هۆکارەکانی ئەم شکستهێنانەیش هەمە لایەنن، زۆر قوڵن، ڕیشەیین، تەنانەت زمانە فەرمی و گەلییەکەیشی تێکداوە، ئەوەی ئێستا بەموخاتب دەگیرێت لەناو کایەو مایە کۆمەڵایەتی و جڤاکییەکەدا، زمانەکە وشك و برینگ و حزبی، کەس نایەوێ، کەس ناتوانێ لەکەس تێبگات، ئەگەر نا کەی ڕەوایە پاڕلمانت هەبێت بەڵام جگە لەدیوەخان و تەشریفاتخانەیەکی ڕوت و ڕەجاڵی حزبی بەولاوە، هیچی تر نەبێت، کەی ویستت دایبخەیت و کەی ویستت بیکەیتەوەو، کار بەیاساکانیشی نەکەیت و لەماوەی ئەم 27 ساڵەیشدا تەنها لەبەر شکۆی نەتەوەکەت

نەتتوانیبێت تەلارێکی شایستە بەخۆی بۆ دروست بکەیت و هەر لەکۆنە تەلارە جێماوەکەی لەمەڕ بەعسدا بێت!! ئەگەر نا لەکوێی دنیا هەیە، حکومەتت هەبێت کەچی حیکمەت لەئاراستەو ئەداکردنیدا تەنهاو تەنها مەجازو میزاج و زەوقی ڕەمەکیانە بێت و نیوە زیاتری فەرمانگەو دامەزراوەکانی کرێگرتەو تەلاری ئەنجومەنی وەزیرانەکەی هەر تەلارە جێماوەکەی بەعس بێت، ئاخر چۆن دەبێت دامەزراوەی هەواڵگری و ئەمنیەت و ئاسایشت هەبێت، بەڵام بانێك و هەزار هەواوەو هەوەس بیت، وەزارەت و هێزی پێشمەرگەت هەبێت بەڵام یەك پۆش و پەروەردەکراوی سەربازیت نەبێت، چەك و جبەخانەو پۆشاك لەبازاڕی ڕەش بکڕیت، ئەرێ جەیشێك هەیە لەدنیادا سەربازەکانی چەكەکەی شانیان خۆیان کڕیبێتیان؟ ئەرێ وڵاتێك هەیە ئابوری□کەی، سەرخان و ژێرخانەکەی هەروا سادەو هەوەسمەندانە لگاوی پێوە بکرێ یا تاڵان و بڕۆ بکرێت؟ لەبەر ئەوە ئێستا هیچ لەوە گرینگتر نییە ددان بەو شکستە هەمەکییاندا بهێنن، هیچ لەوە لەپێشتر نییە دەستبەرداری قسەی زل بن و بگەڕێنەوە بەر گفتووگۆی جیددی، دەوڵەت و دەسەڵات لەبنەڕەتدا هەلومەرجی ماف و ئازادی بۆ هاوڵاتیان دەبێ دابین بکات، نەك وێران و ماڵوێرانی بخوڵقێنێت.

-
-
-
-

گەر نیشتمان، دایك بێت ... ئەرسەلان مەحمود

بەنێرو مێر چواندنی زەوی و ئاسمانەکان، چەند مەجازییە، هەزار ئەوەندە وەها تەبلیغاتێك ل□ه□زرینێکەوە دێ دژە بەهاو مۆڕاڵی جێندەری، ئەمە هەم وەك فکرو، هەم وەك ئایدیاو، هەم وەك ئەندێشەو، هەم وەك پرانسیپ و بوونیە مرۆییەکەیش، هەر ڕاستە.

لەزیهنیەت و ئەندێشەی کۆمەڵگەی سوننەتی و تیپیاوسالاریدا، ئەوەی

نەتوانێ هەزمەندانە واتا لەباری جستەییەوە بەرگە بگرێ و بەرگری لەخۆی بکات مێرە، مێر وەك هاوڕێ، وەك دەست و دەزگیران، وەك خوشك وەك هاوژین وەك دایك!

کاتێك دەگوترێت: نیشتمان دایکە. ئێمە بەبنەما لەوێها پیرۆزی یا خۆشەویستییەکەوە نەهاتووە دایك هەیەتی لەماناو مەغزاو پێکهاتە خۆزانی و کۆمەڵایەتییەکەیدا، بەڵکو لەمەوە هاتووە، دایك مێرە، مێریش خاوەنی ئەو هەزمەندییە فیزیکییە نییە لەواقیعدا، لەبەر ئەوە ئەوەی دەبێت بیپارێزێ پیاوە، پیاو وەك باوك، پیاو وەك سوژە، وەك بکەرو کۆڵەرو، وەك چەنەر، پیاو وەك ئاسمان، ئاسمان وەك سەرو سەروەر، وەك نێر لەسەرەوەو ژێرها، لەسەرەوەو ژێرها وەك ئەوەی چۆنی بیەوێت ئاوا زەوی و، ئاوا ئەوەی پێیدەگوترێت نیشتمان، تەڕو توش و تەی بکات!!

هەروەك چۆن ئەوەی لەبەرامبەردا ئەم زەوی و ئەم نیشتمانە، خوا نەکا ئەگەر هەر چەند بیەوێ لەخۆیدا بتەقێتەوە بەڕووی ئەم سەروەرو ئاسمانەی خۆیدا، زات نەکاو نەتوانێ هاوکێشەکە هاوسەنگ و هاوتەریب بکات !!

ڕەشەبای خود پەسەندی و خۆ سەپاندنی سیاسەتکارە دژە جەندەرو ڕەگەزپەرستەکانی دنیا، ئەگەر لەخۆرئاوا، وایکردبێ خۆر بخەنە دەریاوەو، جۆرە ڕۆمانسییەتێك ببەخشنەوە بەژیان، لەکوردەواری و لەناو کوردە سیاسەتکارەکانی کوردستاندا، وەڵێ وەو گێڵە گێڵەکەی ئەوەندە تاقەت پێوکەن بێت، تکە تك و تەمە تەم و منە منەکەی وابکا ڕووناکی هەر تیادا هەڵنەیەت!!

سەیرکە هاوڕێ! هەیانە خۆی بەهەڵگری پەیامی دنیای ئەودیوو دەزانێ، بەڵام دەیەوێت لەم دنیایەدا بەر بگرێ و، بەهەشتێك لەدرێ بەرپاو ساز بکات! هەشیانە خۆی بەستراتیژو ئاوەز ژەنی ژیانکردنی مەملەکەتێك لەنوێگەرایی دەزانێ و، هات و هاواری کەشکەلانی فەلەك دەبڕێ، بەڵام بەشنە بایەك لەدەرو دراوسێکانیەوە گێر هەڵبکات، دەکەوێتە هەلەکە سەما لەپراکتیك و لەئەدەدا کردندا!!

نیشتمانی کورد، ئەوەندەی بەدەست سیاسەتکارە کوردییەکانیەوە بووە بەتەنگەبەرو تونێلێك لەرزانی جۆرەها تاریکی، هەرگیز ئەوەندە دژو دوژمنایەتییە دەرەکییەکانی، نەیانتوانیووە زیانی لەبدەن!!

هەقە، نیشتمانی کورد ئەمڕۆ لەهەر کاتێك زیاتر، لەخەونێك دەچێت ناخۆش، بووە بەجەنگەڵێك بەرەڵڵا، بووە بەحەوشەیەك سامناکی بتوانێ

دڵخوازانە تەراتێنی تیادا بکات، سیاسەتکارەکانی دەرزییەك بەدەستیانەوە هەیە ڕۆح ئەشکەنجەو، جەرگ کونکون دەکات، بەجۆرێ هەرچەند بڕوانی شتێکی دی بەدینەکەی وجودو بەهای هەبێ و مابێت جگە لەخودی خۆیان لەخۆدا!!

ئەرێ ئەم نیشتمانە، کەسێکی تیادا نیە قارەمانەکانی لەبێشەی شکاندنی شکۆی میللی و یەکتریدا بێدار بکاتەوە؟! ئەرێ ئاوێنەی هۆڵێك نییە لەم وڵاتەدا، ش□شگێڕەکانی دوێنێی، بتوانن ئ□م□ی خۆیان و ژیانی ئێستای خەڵکی نیشتمانەکەی خۆیانی تیادا ببیننەوە؟! ئەرێ گەر نیشتمان دایك بێت، مرۆ چۆن جورئەت دەکات ئەمە بەدایکی خۆی بکات؟! چۆن دەکارێت هەر جارەو دەو□□ت□□ك، هەر جارەو دەرو دراوسێیەك بهێنێتە سەر سینگ و کەرامەت و عیززەتی نەفس و مەئوای میهرەبانی دایکی خۆی و، زات بکا بەدەستەکانی خۆی ئەتکی پێبکات؟! چۆن دەتوانێ شیرو بیرو خێرو بێرەکەی دایك هەروا سادەو سانا هەرزانفرۆش و نیشتمان بەدەر بکات؟!

دایك، دایکە، نە نیشتمان دایکەو، نە دایك نیشتمانە، ئەگەر دایك نیشتمان بێت، ئێستا من و هەزارەهای وەك من بێ نیشتمانترین مرۆڤی سەر ئەم زەمینەین، گەر نیشتمان دایك بێت، کەس لەکورد بێ دایك تر نیە!!

نیشتمان، ئەو بوعدە جوگرافی و، ئەو فەزا مرۆیی و، ئەو فەرهەنگە هاوبەش و مەدەنییەیە، مێرو بەکڵۆیەك شەکر دەگرێت، نەك کەروێشك بەسیحرو جاددو عەرەبانە! نیشتمان ئەو مەوداو مەغزا مرۆییە خاوێنەیە، یەکە پێکهــێنەرە جڤاتییەکەی تیایدا هەست بەهاوڵاتیبوون و، درك بەشارۆمەندیبوونی خۆی وەك تاك بکات، نەك هەڵاوێردو هەڵاتن لێی!!

نیشتمانی کورد، نیشتمانی هەڵاوێردی بەشەرییە، شك نا بەی هەبێ و بتوانێ لەوسەر بۆ هەتا ئەوسەری سنورەکەی، کوێی بوێ ئازادانەو سەربەستانە تیایدا بژی و بمێنێتەوە! نیشتمانی کورد، بەدەست سیاسەتکارە هەناو پیسەکانیەوە، هەردەم لەبیانوێك زیاتری هەیە تا ئەندێشەو خەیاڵەکانی تاك و خەڵکەکەی تیادا بکوژی! هەردەم لەئامرازێك زیاتری تیادا دەژی تا ژیانکردنی وەك ئەوەی شایستە بەهەبوونە تیادا نەهێڵێ و بکوژیت!

لەڕاستیدا، حەز ناکەم بڵێم: ئەگەر نیشتمان دایك بێت، سیاسەتکارە هەناو ڕەشە کوردەکان لەڕیزیبەندی هەرە خراپترین بوونەوەرە دایك

خۆگێكانی دنیادان، بەڵام لەڕاستیدا وان!!

درۆینە تەبلیغات … ئەرسەلان مەحمود

ئەندێشەو خەیاڵ، زیندانی ناكرێن، بەڵام دەكوژرێن، ئەحزابی كوردی بكوژە هەرە گەورەو كاریگەریەكەی ئەندێشەو خەیاڵە لەكوردەواریدا، ئەمە هەم لەسەر ئاستەكانی تاك، هەم لەكۆشدا هەر ڕاستە.

مەجاز جوانە، بەڵام لەئەدەبدا، چونكە دەگمەن بەماناو بەرجەستە دەبێت لەواقیعدا، یەكێك لەهۆكارە هەرە دیارەكانی سەركەوتنی فەڕەنسیەكان ل□ش□□ش□كەیاندا، واقیعبینییان بوو لەدروشمەكانیاندا، كورد لەژێر دروشمی" داری ئازادی بەخوین ئاونەدرێ، بەرناگرێت " وەك شیعارات و تێكستێكی مەجازی، شكستیهێنا، دروشمێك بوو پتر هەڵخڕێنەر، سەدان هەزاری ل□ تێكۆشەرەكانی گەیاندە كاروانی شەهیدان، كەچی ئەو دارەی بەئەژمار بەخۆێن ئاودرا، نەك بەرەكەی، سێبەرەكەیشی لەژیانی خەڵكیدا دیار نەما! لەڕاستیدا، هەر دارێك بەخوێن ئاودرا، وشك دەبێت لەواقیعدا، وەها دارێك بەرو سێبەری لەكوێ بێت! لەبەر ئەوە، ئەم وشكە دارە تاڵە، داری ئازادی و دیمۆكراسییەت نیە دەبێت بەخۆێن ئاو بدرێت، بەڵكە لانیكەم ئەوە دار زەقنەبووتێكە لەو گۆڕەی !!

شتگەلێك هەن، هەرگیز نا بێ بەزۆر بسەپێندرێن، چونكە دواجار لەواقیعدا ناسەپێندرێن، بەنمونە: هەر یەك لە"تێگەیشتن & هاوڕێیەتی". ئەم فزوڵیەت و گشتاندنە هزریەی لەكوردەواری و، لەناو حزب و، لەنێوان ئەحزابی كوردیدا، سەبارەت بەوەتەنیەت و دیمۆكراسی□ت و هەماهەنگ كارییەوە پێڕۆ دەكرێت، هەزار بەهەزار پێچەوانە بەوەها بابەتیبوونێكە هەم لەفۆڕم و هەم لەناوەرۆكدا، هەموان لەگەڵ كوردایەتیدان، بەڵام بەشەرتی چەقۆ، هەموان لەگەڵ دیمۆكراسیەتدان، بەڵام بەبێ بوونی جیاوازی، وەك ئەوەی جیاوازی بەپرەنسپ كەوتبێتە دەرەوەی فەلسەفەو هزری

دیمۆکراسیەت!!

لەوەیش بەولاوە، هەبوونی جیاوازی بەهەردو بارەکەدا، وەك خیانەت و لاڕێکاری ئەژمار دەکرێت لەسەر یەکتری، هەمووان باس لەهەڤابەندی و، بەیەکەوە هەڵکردن و کارکردن دەکەن، بەڵام لەدەرەوەی هاوتەریبی و هاوسەنگی وەك مەڕامە، هاوڕێ دەبین بەڵام برا گەورایەتی هەر هیمنە، نەتەوەگەر دەبین، بەڵام بەقیادەی من، دیمۆکراسی دەبین، بەڵام بەبێ هەبوونی جیاوازی!!

چەکە کورد کوژە هەرە کاریگەرەکە بەدرێژایی مێژو، لەڕاستیدا ئەو منە منەیە لەتێگەیشتن و لەهاوەڵیەتیدا، ئاخر تۆ گەر هەر دەتەوێ براگەورە بیت، هەر دەتەوێ خۆت سەرکردەو ڕابەرو مەشکە مەجازی و میزاجییەکەی دیموکراسیەت بیت، هەڵبژاردن و ریفراندۆم و تەبلیغاتی هەماهەنگاری و دەرینەت لەچییە؟ مەسەلەن دەتەوێ کێ بخەڵەتێنیت؟! یان دەخوازی وەك ئەوەی بەرنامەی بەرنامە لەزەرینەی بەرنامەکانیدا حیوارێك هەبوو کاتیخۆی دەیگوت" حەی حەی! مستەر هەر خۆی کەشەکان دروست دەکاو، هەر خۆیشی حەلیان دەکا" بکەی!!

دیکارت هەڵەیکرد! کورد بیرناکاتەوەو هەیشە ... ئەرسەلان مەحمود

هزر، چییە یا لەچییەوە سەرچاوە دەگرێت، لەکوێدا دەتروکێت، کەی دەخەمڵێت و چەندی دەوێ تا دەفراژێت، پرسیارێکە تەواو زانستیانە، ئەو کەسەی دەکارێ هزرینبکات، لەڕاستیدا دەبێ خۆی لەو بابەت و شتانە بپارێزێ و ببوێرێ بەبنەما کارو ئەرك و شارەزایی ئەو نینەو، ڕۆشنبیرییەکەی کەمەك بەڕانیان ناکات، قسەی ئەز لێرەدا نەلەسەر وەڵامدانەوەی وەها پرسیارێکەو، نەشرۆڤە کردنی هزر ناسیش، ئەوەی هەیە تەتەڵەکارییەکە لەهەمبەر سوژەکەی، سوژەی هزرینکار، واتا ئەو کەسەی هزریندەکات یا بیر دەکاتەوە، نەك خودی هزرو بیر بەمانا زانستییەکەی.

زۆرم نەوتووە گەر بڵێم: دیکارت هەڵەی کرد کاتێك دەڵێت" من بیر دەکەمەوە کەواتا هەم ". بەڕامانێك لەکورد، دەگەیتە ئەو باوەڕەی مەرجنییە بیرکردنەوە هەبوویی بگەیەیەنێت لەمر□قدا، ئەوەتا کورد بیرناکاتەوەو، هەیشە! دیقەت بدەن: کورد وەك تاك، وەك جڤات، وەك ئەوانەی پێیان دەگوترێت سەرکردەو تەواوی یەکە پێکھێنەرە سیاسیەکەی، کاتێك دەدوێ و قسە دەکات، وەك ئەوە وایە باپیرە گەورەی بێ و بدوێت، وەك ئەوە وایە هۆزو عەشرەت و مەلاو سەرخێڵەکەی بێ و قسە بکات، تەنانەت وەك ئەوە دەئاخافێت هەر لەشێخ عوبێدوڵڵای نەهرییەوە تا بەئێستای دەگات، ئەوەی بەسەر کورد هاتووەو، دێت، بەدبەختییەو بەتەنها هەر لەبەر کوردبوونەکەی بووەو دەبێت!!

کورد، ئاوڕ لەخۆی ناداتەوە، ناتوانێ ئێستای لەخۆداو بەدەرەوەی خۆیدا، وەك ئەوەی هەیە واقیعبینانەو ڕاستگۆیانە بەموخاتیب بگرێ و بدوێنێت، توانای خۆ دەردەشەکردنی خۆی نیە لەخۆیدا، هەناسە کۆمەڵایەتییەکەی لەفەرھەنگ و نەرێتگەرایی عروبەو، وەنەوزو نەفەسە سیاسییەکەی لەئانکاراو تارانەوە دێت، کورد سەر بەهەر شتێکە خۆی نەبێ، سەریش وەك کانگای هزرینکاری و بیرکاری، ئەگەر بەخۆت نەبێ، مومکیننیە بتوانی بیری پێلەخۆت بکەیتەوە. هەر ئەمەیشە وایکردوە ڕۆژی کورد هەر یەك ڕۆژو، ساڵەکەیشی هەر یەك ساڵبێت و، نەتوانێ تێپەڕێ و بپەڕێتەوە لەڕابردوی خۆی!

بیرکردنەوە بوونت نا، نەوعیەتی هەبوونەکەت دیاری دەکات، کورد هەبووێکە تەریك، هزرینکارییەکەی زۆر تەنگەبەرو کەم خوێنە، لەبازنەیەکدا دەخولێتەوە تاریك، جگە لەبەزیندو هێشتنەوەی ڕابردوی، جگ□ ل□□□□نگ و ڕەسمکردنەوەی تەشریفاتخانە کۆمەڵایەتی و سیاسیەکەی، مێشك بەشتانی دییەوە خەریك ناکات! بەمەیش ناگوترێت بیرکردنەوەو، هزرینکاری. ئەوانەی بیرناکەنەوە چەند لەشکڵدا جیاواز دەربکەون، لەفۆڕم و ناوەرۆك و پێکهاتەدا بەردێکن خاوەن کەرامەت و هیچی تر، کورد بیرناکاتەوە، بەڵام وەك بەردێك خاوەن کەرامەتی خۆیشیەتی!!

ئەوانەی بیر دەکەنەوە، دەشێت بیناکارو، هەم وێرانکاریش بن، دەشێت جیاواز بژی و، هەم بکوژی جیاوازییەکانیش بن، کورد بیناکار نییە، خودی بیرنەکردنەوەیش لەخۆیدا یەك شتە، ئەوشتەیش وێرانکارییە، هیچ ه□ز□□ك بەهێندەی هێزە ناوەکییەکەی خۆی لەکوردا، کوردی وێراننەکردوە، ئەوانەی بیر دەکەنەوە، ئاساییە ئەگەر هەردەم هاوڕایی نەبێت لەنێوانیاندا، بەڵام ئاسایی نیە بەردەوام ناکۆك بژین لەخۆیان و لەنێوان خۆیاندا، کوردو ناکۆکی هەمیشەیی لەخۆدا،

دوانەییەکی لێکدانەبڕاون، وەك ئەوەی بەیەکەوە لەدایکبووبن و، بیانەوێ هەر بەیەکەوەیش یەکتری گەورە بکەن!!

لەڕاستیدا، ئەمە دەرهاویشتەی بێکڕۆکییە لەبیرکردنەوەی کورددا، بێکڕۆکیش لەبیرکردنەوەدا، بێناوەرۆکییە لەخۆدا، لەخۆدا وەك شوێنگە لەسەر نەخشە، لەخۆدا وەك فەزا، فەزاش وەك کەش و هەوا نا، وەك پێکهاتە مرۆییەکە، ئەو پێکهاتە مرۆییەی جگە لەمر□ق ه□ر شتێك هەیە تیایدا ئامانجە!! ڕاستە، زۆرینە جا لەژێر هەر ناوێکدا بووبێ، وەك هەمیشە لەبندەست کەمینەیەکدا حوکمیکراوە، ڕاستە تەنانەت دیمۆکراسیەتیش لەدنیادا نەیتوانووە ئەو بگۆڕە هاوسەنگ و بنەڕەتیە بێت، بەڵام خودی ئەو کەمینە دەگمەنانەی بەهەردو بارەکەیشدا ‏حوکمێکی باشیشیانکردوە لەقۆناغێك لەقۆناغەکاندا، سەرئەنجام بونە مایەی سەرئێشەو سەرکوتکردنی ‏هەزارەها لەهاوڵاتی و هاوەڵە نزیك و دورەکانی خۆیشیان!!

دەی باشە، هۆکار چییە هەتا ئێستایش تاك و یەکە دەستە جەمعییە بەئەژمار بیرکەرەوەکانی کورد، گروپە خاوەن بیروڕا باڵاکانی مەملەکەت، ب□□باك و ملکەچ بەوەها ‏سوکایەتی پێکردنێك و جیاکاری□کی مرۆین؟! هەر بەجیددی ئایا پێگە لەپێشە کۆمەڵاتی و ئابوری و سیاسیەکانی کورد، بەرزە مرۆڤن و، خەڵکانی ئاسایی نزمە مرۆڤ و ناتەواون لەڕوی توانستە بەدەنی و نواندنی ‏چالاکییە عەقڵانی و زیهنییەکانەوە؟ ئەگەر وابێ ئایا ئەمە ‏سوکایەتیکردن نیە بەهزرو هزرینکاری□کی مەدەنی و عەقڵانی؟ ئەی ئەگەر هیچ لەمانە وانیە، مرۆڤی کورد کوا لەکوێی ئەم سیستمە جیایانەی هەن لەدنیادا، خودیخۆی وەك مرۆڤ بەئامانجگرتووە؟ ئایا ئەمە بەتەنها هەر پەیوەندی بەغیابی هزرینکاری کورد خۆیەوەتی، بێگومان نەخێر، ڕاستە کۆمەڵگەی مرۆڤایەتیش بەشێك لەو ئۆباڵەی دەکەوێتە سەرشان.

بۆیە بەڕەها یەوە دەتوانم ب□□□م: ئەگەر وەها ڕزیوو هزری و هەڵاوێردکاری□□ك لەئەوروپاو تەنانەت دنیای هەرە پێشک□و□تووشدا، هێشتا هەر لەژێر پرسیاردا مابێ و بزیت، ئەوا کوردەواری وەك گۆشەك تەنگ و تاریك لەم دنیایەدا، لەژێر مەترسیدا دەناڵێنێت، هزرینکاری لەیەکە پێگە لەپێشەکانی کوردەواریدا، هەر چەند لەهەنگاوی یەکەمدا بیناکار بووبێت، دواجار وێرانی□ی لێکەوتووەتەوە، یانی دوای ئەوەی قۆناغەکانی سەرەتایی و هەرزەیی بڕیووە، لەگەورەییدا لەبری ئەوەی ڕوبکاتە ئامانجە مەزنەکەو، مرۆڤ وەك میحوەر بەئامانج بگرێت، خێوەتگەو خێڵگەی بەرژەوەندییە خودییەکانی کردوەتەوە بەئامانج، لەبری ئەوەی گەشە بکاو بەهێزی بیرکردنەوە بپەڕێتەوە لەئێستاو

ڕابردوی، بەردەوام دەجۆێتەوەو، دەجمێتەوە لەخوڵکەو بازنە داخراوە نەرێتگەراو سووننەتیەکانی خۆیدا.

حزب و حکومەت و مزگەوت … ئەرسەلان مەحمود

ئازادی، لەدیدو زیهنیەت و ئەندێشەو ئەدەبیات و ئەفکاری حزبە نەتەو□یگەراو چەپگەراو ئیسلامیگەراو سۆسیالیستیە کوردییەکاندا، نەك هەر وەك بەها تاکگەراییەکەی بوونی نیە لەواقیعدا، یەک□ جقاتییەکەیشیان لەخۆیدا بەوەها هزرینك لاڕێ و گلاراو کردوە، ئەوەی هەیە بەتەنها لەرزگاری نیشتمانی و ئازادی نەتەوەیی و دەستەجەمعیەتدا، پەت و پێوەند کراوە، وەك ئەوەی ستەم و ستمکاری لەڕاپەڕیندا، کۆتایی پێهاتبێت و، ئازادی تاك مرۆ بەرەو لادان و بادانە فەرھەنگی و کۆمەڵاتیەکان بەرێت!!

ئەمە تۆمەتبارکاری و بەشینەوەی نادیدگەرایی و تێکەڵکاریەك نیە لەناهۆشمەندییەوە هاتبێت، کەسێك هەیە لەماوەی ئەم دەیانساڵەی دوای ڕاپەڕیندا، بیریکردبێتەوەو، دەیانجار لەشعوری نەدرا بێت!! تاکێك هەیە لەماوەی ئەم دو دەیەو نیووە زیاترەیشدا، ڕای هەبووبێ و، چەندینجار ڕاو نەنرا بێت!! هەیە لەخەیاڵێکدا فڕیبێت و، نەڕفێندرا بێت!! ئەرێ ڕویداوە یەکێك زریکەی ئازادانەی لێدا بێ و، زیندانی نەکرا بێت!! باشە دەشێت هەبێ زاتیکردبێ لەکەوڵە نەرێتیەکەی خۆی دەرکەوتبێتە دەرەوە، بەڵام لەشەقام و بڵندگۆکانەوە کەرامەت شکاو نەکرا بێت!! ڕۆژنامەوانێك گوتی: ئەمە مەلەفی فەسادی کارگێڕی و ئەخلاقی، فڵان و فیسار مەسئولەیە، کوشتیان!! میدیاکارێك دەڵێت: ئەمە شوناس و ئەمە وجودە ئەسڵییەکەی ئێوەیە، نەفیبانکرد!! نووسەرێك ڕق نا، تەنها گوتی: کچەکەی سەرۆك/م خۆشدەوێ، تیرۆریانکرد!! هاوڵاتییەك لەسەر ماچێك وڵاتبەدەر کرا!! سەدانی دی خنکێندران، هەزارانی دی سوتان، تەنها لەسەر ئەوەی گوتوویانە خۆشمدەوێی!! نامەوێ بەمە ڕوایەتی بدەمە جنێودان و خۆ هەرزانفرۆشکردنە خودییەکان، بەڵام ئەمە کەی ڕوایە: دەسەڵات و بەرپرسەکانی ئەم وڵاتە، ئازادانە سەروەت و سامانی وڵات

بــــدزن و بەهەدەر بـــدەن، گەنجـــەك ئـــازادانە، بە نمـــونە لە تۆڕە کۆمەڵایەتییەکاندا نەتوانێ پێیانبڵێت دزو نەزان و پشتە چاوتان برەیە. ئەی ڕوایە خۆت بەسەرۆك بزانی و نەشتوانی بە پێیەکانی خۆت بەناو بازاڕو خەڵکەکەتدا بڕۆیت و، بانگەوازی ئازادی و سەربەخۆیش بەگوێی خەڵکدا بدەی !!

سەیر دەگوزەرێ لەم وڵاتەدا، ڕۆژ نیە ڕۆژنامەوانێك لانیکەم دارکاری نەکرێت! ڕۆژ نیە مەنیەك نەکوژرێ، یا لەژێر فشاردا خۆی نەکوژێت! ئەگەر بەیاسا نەتواندرا بەر بەئـازادی و ئـازادییە فەردییەکـان بگیرێت، تارمایی حزبی دەبێت بەجێگرەوە! ئازادی لەعورف و نەرێت بدا، دنیا خرابوونە! هەمیشە لەبیانوێك زیاتر هەیە بۆ زەوتکردنی ئازادییەکـانی تـاك، دەنگە ئازادەکـان وەك شێـرپەنجەو نەخۆشییە جەستـەیی و دەرونییەکـانی کۆمەڵگە مـرۆییەکە دەبینـدرێن!! ئەگەر نـا، ئەوە چجۆرە حـزب و پێکهـاتەیەکە بەرگەی ئازادی وتن و نووسین و ئەزمونکردنی زانینگەرایی جەستەو ئاکاری و عەقلانیەت لەخۆدا نـاگرێت! مەگەر مـرۆڤ بەسـروشت بونەوەرێـك نیە ئازادو سەربەست، مەگەر لەڕاستیدا هیچ حزب و دەسەڵات و مزگەوتێك مافی ئەوەی هەیە کەس ناچار بەملکەچگەرایی پێناو ویستەکانی خۆی بکات، ئەمە چجای قانگدان و، تەقاندن و، ڕفاندن و، ئەشکەنجەو، تیرۆرکاری دەرونی و جەستەیی و مۆڕاڵی !!

حزب و حکومەت و مزگەوت، بەسروشت ئەو دامەزراوە مەدەنی و ڕەهایە ڕێگە پێـدراوە نینە چۆنیـان بـوێت ئـاوا ببنە لەمپەرو بەربەسـت لەبەردەم گەشەکردنی ئازادی خود لەخۆدای تاکەکان، ئەو ساتە نەشئە بەخشە کورتخایەنانەی سەردەمی دوای ڕاپەڕین، تێپەڕین، ئێستا هەم دنیا لەشوێن و شوێنگەی ترەو، هەم مرۆڤی کوردیش پەڕیوەتەوە لەم ڕابردوەو، رویکردوەتە بیرکردنەوەو ڕامان لەڕەهەندە جیاوازەکانی ئازادی و دەیەوێ ئەزمونیان بکات، ئەو ئازادییە فرە ڕەهەندانەی خۆیان لەئازاد بوونی خۆ لەخۆدای تاك دەبیننەوە، ئاخر مرۆڤ تا دەربـازی زینـدانە نـاواخنە تـاریکەکەی خۆی نەبێـت، نەیتوانیـووە رزگاری بێ و بەخۆی بڵێت ئازادم، نەیتوانیووە ڕزگاری بێت لەدەست ئەو بەندو باوە نەریتگەراو سوونەتگەراو دەستەجەمعیانەی خەرکەی تاکن.

پـارت و حکـومەت و مزگەوتەکـان، بەپیـوەری یاسـاو ڕێسـا ئەرزی و ئاسمانییەکان و لەبنەماشدا، ئامرازی بەدیهێنەری ئامانجە نەتەوەیی و نیشتمـانی و فکـری و تەنفیـزی و، بڵـاوکردنەوەی هۆشیـارییە کۆمەڵایەتی و فەرهەنگی و گەشەپێدانی هزری بەیەکەوە ژیانی خەڵکن،

نەك ژەهراويكردنى بيرو باوەڕى تاك و خەڵك لەپێناو بەدناوكردنى ئەوانترى بەرامبەرو جياواز، ئازاد بوون لەخۆدا، هەرگيز بەماناى دژايەتيكردنى حزب و دەسەڵات و دين نايەت لەڕاستيدا، ئازادى ئەزمونكردنى مافە لەخۆدا وەك تاك، مرۆڤى ئەم سەردەمە، ناتوانێ بڕوا بەو وەهمە بهـێنێت هەتا ئێستايش بانگەشەى ئەزمونكردنى ژيانكردن دەكات لەڕابردودا، ستەم هەر ستەم و ستەمكار هەر ستەمكارە، ئەوەى دەرودراوسێكانى كوردستان بەرامبەر بەكوردو خاكەكەى دەيكەن، چەندە ستەم و ستەمكارييە، ئەگەر لەناوخۆى كورد خۆيشيدا بەنمونە: هەبێ و بيەوێ ستەم لەئازادى و ئازاديخوازى بكات، هەر ستەم و هەر هەمان ستەمكارييە، ئازادى نابەخشرێت وەك ئەوەى تا هەنوكەيش پارتە كوردييەكان ئيدديعاى دەكەن، گوايە ئەمان ئەم ئازادييەيان بەخشيووەتە خەڵك، بەم عيبارەتە بێت هەر كاتێك بيانەوێ دەشتوانن ئەو بەخشينە زەوت بكەن و بيگەڕێننەوە لاى خۆيان، ئازادى بەرهـەمى بەريەككەوتنى مرۆڤەكانەو، لەگەڵ خۆياندا لەدايك دەبێ و گەورە دەبێ و پەرەيپێدەدەن، ئەوەى بەها دەداتە پارت و دەسەڵاتە جياوازەكان، خەڵكە، نەك بەپێچووپەناو پێچەوانەكەييەوە.

راپەڕينێكى ترمان دەوێت ... ئەرسەلان مەحمود

ئەوەى دەسەڵاتێك دەگۆڕێت،"ش□ش"ني□، □ك ب□رايەتيە. دەشێتئەو □ك ب□رايەتييە لەخۆيدا، واتا لەگوتارو لەفۆڕمدا، هەڵگرى ڕێكارو،ڕێنامەو، خ□س□تگەرايى شۆڕش بێت، بەنمونە لەتەبليغات و بانگەوازوئەدەبياتدا، بەڵام لەپڕاكتيك و ڕەنگدانەوەدا، وشك و، ڕوت و، ڕواڵەتيە. ئەوەى شۆڕش لەواقيعدا دەبێ بگۆڕێت، بەتەنها هەر دەسەڵات نيەلەڕاستيدا، بەڵكە گەڵاڵەكردنى هزرى و، هێنانە ئاراوەى هزراندنەخۆشگونجاوەكانە بۆ گۆڕانكارى ڕيشەيى لەواقيعدا. شۆرش بەماناحەقيقيەكەى ئەوەيە خاك و خەڵكەكەى بەيەكەوە ڕزگارو ئازاد بكات و،بيانخاتە سەر شاڕێگەى گەشە ژيارى و فەرهـەنگييە كۆمەڵايەتى وسياسى و ئابورييەكان، نەك فت و فەرهودى بكات.
شۆڕش و، ڕاپەڕينەكەى بەهـارى"1991″ رۆشنە ڕزگارينيشتيمانى بەديهێنا، بەڵام وەك ئەوەى ڕونە سەرئەنجام نەيتوانيخەڵكەكەى

ڕزگار بکات. دور لە نادیدگەرایی شکۆی پێشمەرگەو اپەیوانی هاوپشت و گیانبازی شەهیدە سەربەندەکان، ئەوەیهەشمەندانە بەوانە، بەڕوونی ئەوە دەبینەت ئەوەتا ژینگەی سیاسیەکەدوای دو دەیەو نیوو هێشتا لەشوێنگەو شارو دەهاتەکانی وڵاتدا،وەکیەك نیە بۆ هەر کەسەك لەماف و ئازادی ژیانکردندا. ڕاستەستەمکاری و، ستەمکارانی وڵاتبەدەر کرد، ئازادی بەدیهێنا، بەڵامئایا ڕاونانی دوژمنە ستەمکارەکە، کۆتایی بەکاکەی ستەمکاری هێنالەواقیعدا؟ بەڵام ئایا هاتنە ئاراوەی ئازادی لەفەزا گشتییەکەدا،هاوتایە لەبەدیهێنانی ئازادی خود لەخۆدا؟ ئایا جیاوازییە ڕەگەزی وچینایەتییەکانی کاڵکردنەوە؟ ئایا ئیزافەی خستنە سەر هەبوونیمرۆیی لەخۆدا، ئایا سەرخان و ژێرخانی ئابوری ولات، دامەزراوەگەلی و کارگەرییەکانی وڵات، خزمەتگوزاری و ژیانکردنی خەڵك، هەربەجیددی لەهەڵکشاندایە یا لەداکشانە؟ ئایا ئەوەی حوکم دەکاتچییە؟ سیستەمە یا عورف؟

وەڵامەکە ڕوونە، چونکە وەها ماف و ئازادییەك لەگشتیدا، هێشتابەدژی دەسەڵات و بەرژەوەندییە گشتییە نەتەوەیی و نیشتمانی ونەرێتییەکان، ئەژمارو پێناسەو تەمەتبار دەکرێت، لەبری خەڵك وەڵهەندگەرایی لەحکومڕانەتیکردندا، هەژمـوونی تـاك ڕەهەنـدوخەڵگەرایی هەیمەنەی بەسەر تەواوی جومگەی هەستیارو بڕیاربەدەستەکانی حکومەتدا کردوە، هێشتا لەژێر ئەو دروشمە قەڵانیەوەك: ئێمە ئازادیمان بۆ هێناون، هەر بەئێمەیـەش دەپـارێزرێ و، ئەگەرلەسـەری بـڕێن، لەتــان وەردەگـرینەوە" نەڕەگەڵ بەکەس ئەدەن پولەكـدابەزە و، نەخۆیشیـان پەینتەك دەنێ خوارە، لەبەر ئەوە، ئەو لەخەماری بەینەو بەباکیەی هەیە بەرامبەر بەواقیع، شتەك نیەسەرسورهێنەر بێت، چونکە ئەگەر هەکاری هەرە سەرەکییەکە، خێیلەناپەڕگرامکراوی هەر لەسەرەتاوەی شەڕش یا لەڕەفتارو گوفتاروئەدای ناعەقڵانی سەرکردایەتی سیاسیدا ببینەتەوە، ئەیهەرسهێنانی بەرپرسیارەتیە شەخسیەکە وەك تاك وەك خود چییەدەگوزەرێت لەگەڕێپانەکەدا، ئەگەر تا دوێنە دەستبژێرێك هەکـاربووبن، مەگەر ئەمەڕە هەمـووان بەشـداری ئەو زوڵـم و زۆری و گوناهە بەکەمەکراوە نینە لەواقیعدا.

ئەوەی جقاتەـك بەـوە دەبـات، هەر خۆی لەڕێزامەنـدی تاکەکەسەپەکهێنەرەکانیدا نابینێتەوە، تەنها لەیەك کاتدا نەبێ، ئەویـش ئەوەیەوەك یەك جەستـە بەیەك ئاراسـتەدا بڕوات، مەرجە ئەو جەستەیە بەوئاراستەیەدا بڕوات هێزە مەزنەکە ڕئاراستەی ەدەکات. ئەو هێزەشبریتییە لەڕێزامەندی زۆرینە، ئەگەر نا ڕەگەی تەناچێت بتـوانێت وەکیەك جەستـەو یەك جقـات ڕکـار بکات. ئەو جەستـەیەی ڕێزامەنـدیهەریەکە لەو تاکـانەی لەسـەرە لەو جەستـەیەدا ڕیەکیانگرتووە،ڕێککەوتون ەلەسەر ئەوەی بەو شەوەیە بێت، بەو پێیەش

هەمووانپابەندن پێوەی لەرێگەی ئەو ‏رەزامەندییەوە کە لەلایەن ‏زۆرینەو□ پ□یگەیشتوون، ئامانجی گەورەی مر□ق کاتێك دەبێت ب□ بەشێك لەوکۆمەڵ و کۆمەڵگەیەی دەیەوێ ژیانبکات لەناویدا، بریتییەلەچێژوەرگرتن لەسەروماڵیان لەسایەی ئاشتی ‏و ‏سەلامەتیدا، مەزنترین ئامرازو شێواز بۆ ئەنجامدانی ئەوەش بریتییە لەیاساچەسپاوەکانی ناو کۆمەڵگە. یەکەم و ‏‏سەرەکیترین یاسای ئاشکرایسەرجەم وڵات دەبێت بریتیبێت لەچەسپاندنی دەسەڵاتی یاسادانان□ك پەکخستن و لەناوبردنی، بەم عیبارەت□ بێ، ڕاەڕینێکی ترماندەوێ، ڕاپەڕینێك لەپێناو ڕام□یندانا، لەپێناو دام□یندا، دام□ینەو□ بەها باوەکان لەتەواوی کایەو ما یە کارگێری و کۆمەڵایەتییەکاندا.

چەمکە بکوژەکانی تاك … ئەرسەلان مەحمود

-1-

لەنێوان چەمك و چەکە بکوژەکاندا، جیاوازییەك ئەگەر هەبێ، لەشێوازی کوشتنەکەدایە، ئەگەر نا لەواقیعدا هەڵگری یەك ئامانجن، ئەویش تێکدانی ژینگەو مر□ق کوشتنە. زۆرن ئەو چەك و چەمکە کۆکوژو ڕستکراوانەی ملیۆنەها مر□ق ل□ژێریاندا، بوونەتە قوربانی و قەرەبروت.

“بەرژەوەندی گشت”ی، وەك یەکێك لەم چەك و دەستەواژە بکوژانەی مر□ق و□ك تاك و، میحوەری ئەم باسەی ئەمجارەی ئێمە بەدیاریکراوی، هەرچەندە دوراییە مێژوییەکەی لەئەدەبیاتی سیاسیدا، دەگەڕێتەوە سەردەمی سەرڵهدانی دەوڵەت نەتەوە، بەڵام تا ئێستایش بازاڕو هەژمونگەرایی خۆی، تایبەت لەناو گەلانی خۆرههڵات و میللەتانی لەمەڕ خۆماندا، نەك هەر لەدەست نەداوە، تا دێ بەڕمێنتر دەبێت.

هەستیار نەبوونی تاك، لەهەمبەر هێزە بکوژە شاراوەییەکەی ئەم چەمکە، ڕاستییەکەی نامۆیی نیە لەبەرگوێکەوتنداندا، بەڵکە ناهۆشمەندییە لەپژانە واتاگەرییەکەیدا.

بەدڵنیاییەوە، زۆر وتنەوەی ئەم چەمکە لەوتاردانی سیاس□□کان و

بانگەوازی دەستەجەمعیگەراییدا، وایکردوە کەسێك نەمابێ دورو نزیك ئاشنای ئەو چەمکە نەبووبێت، بەڵام لەواتا_ناوەرۆکدا، وەها هەستیاری و هۆشمەندییەك نا ڕون و زۆریش سیحراوی و تەمومژاوییە. ئەمە تۆمەتبارکردنێك نیە بێمروەتانەو نائاگایانە، فەرموو با بەیەکەوە ئەمە ڕونیبکەینەوە:

ئێستا وا ئەژمار بکەو بهێنە پێش چاوی خۆت، بەیەکەوە گفتووگۆمانە: تۆ وەك تاکێك، ئایا هەرگیز پرسیاری ئەوەت لەخۆتکردوە ئاخۆ خودی "بەرژەوەندی" چیەو لەچیدایە؟ ئایا دەزانی مەبەست لە"گشت"و، "گشتاندنی بەرژەوەندی"، پاڵنەرەکە چیەو بۆچیە؟ باشە هەرگیز دەردەشەی ئەوەتکردوە لەخۆتدا، ئاخۆ ئەوەی دەبێت دەستنیشانی"بەرژەوەندی"و سیاغەی"بەرژەوەندی"یەکان بکات، وەك ماف، وەك ئەرك، ئەو شتە، یا ئەو کەسە دەبێت کێبێت؟ یەکە پێکھێنەرە بنەڕەتیی□کەی کۆمەڵگەی مرۆیی،" بەمانا مەدەنی و م□ا□□کەی " کێیە؟ مرۆڤە وەك تاك، یا یەکە دەستە جەمعییەکە؟ یا بەنمونە کاتێك دەگوترێت: سازانی نیشتمانی لەبەرژەوەندی گشتیدایە. بەهای ئەو سازانە لەچیدایە؟ لەسازشکاری یەکە دەستە جەمعییەکاندا بەخاتری ماف و ئازادییەکانی تاك یا لەسەر لەماف و ئازادییەکانی تاك بەخاتری یەکە دەستە جەمعییەکە؟ هەر بەڕاست بێدەنگبوونی تاك لەهەمبەر پرسە چارەنووسسازەکاندا، سازشکردنی لەسەر ماف و ئازادییە فەردییەکان، لەبەرژەوەندی گشتیدایە؟ یا بەپێچەوانەوە، بەرژەوەندییە گشتییەکە لەدەنگ و هاتنە سەر هەست و جوڵانی تاکدایە؟

راستیی□کەی، پێگەو رۆڵە بنەڕەتییەکەی تاك لەبەرژەوەندی گشتیدا، ونە. چونکە ئەوەی ئەو بەرژەوەندییە گشتیی□ سیاغەو دیاریدەکات، لەبنەمادا تاك نیی□، لەبوعدە کۆمەڵایەتییەکەدا یەکە دەستەجەمییەکەو، لەڕوانینە سیاسیی□کەیشدا حکومەت یا دەوڵەتە. کاتێك دەگوترێت" بەرژەوەندی گشت" واتا تاکەکانی کۆمەڵگە، دەبێ یەك ئاڕاستەو، یەك میکانیزم و، یەك ئامانجیان هەبێت، بەدیھێنەری ئەو ئامانجەیش، تەنهاو تەنها " یەکە دەستەجەمعیەکە یا دەوڵەت & حکومەت"ــە، بەڵام ئایا وەها بڕیاردانێك بەبێ گەڕانەوە بۆ تاك، دروستە؟ ئەمە بەڕەهاییەوە زەوتکردنی ماف و ئازادی تاك نیی□؟ ئایا دەوڵەت و حکومەت لەبنەمادا، یانی مرۆڤ؟ ئایا مافی وەها ڕەها لەخاوەندارێتیکردندا، زەوتکردنی مافەکانی مرۆڤ و ئازادی تاك نییە وەك یەکە پێکھێنەرەکەی کۆمەڵگە لەبنەڕەتدا؟ مەگەر دواجار هەر هیچ نەبێت تەتەڵەی تایتڵەکە، لەهەڵسەنگاندنی بەرژەوەندییەکان و بەهای

ئەو بەرژەوەندیە گشتیانەدا، ماف و ئەرکی تاك نیە؟ لەفەلسەفەی ئازادیخوازیدا، تەنها تاکەکان مافی ئەوەیان هەیە، بەرژەوەندی و ئامانجەکانیان، دەستنیشانبکەن و، چۆنیەتی دەستەبەرکردنیشیان هەڵبژێرن، نەك بەناوی بەرژەوەندی گشتیەوە، دەسەڵات" بەمانا کۆمەڵایەتی و سیاسیەکەی" ئەم چەمکە وەك ئامرازێك بەکار بەرێت تا لەو ڕێگەیەوە ئەو ماف و ئازادییە لەتاك بستێنێت.

مێژوی کورد، تایبەتیش لەم دو دەیەی ڕابردویدا، بەدیاریکراویش لەم بەشە ڕزگارکراوەیدا، تەژییە لەوەها گشتاندن و خەساندنی ماف و ئازادی تاکەکانی، تەنانەت هەر کەسێك دەرچووبێ لەوەها بانگەوازو تەبلیغاتێك، بەدژە کوردو، دژە نەتەوەو، دژە نیشتمان و، خیانەتکارو، بەرژەوەندیگەراو، خۆپەسندو، خۆبەزۆرزان و، سەدەها لەناوو ناتۆرەی تری پڕوو پووچ، ئەژمارو پێناسەو تۆمەتبارو لەقەڵەم دراوە!

ئێمە پارلمانمان هەیە، بەڵام بەناوی بەرژەوەندی گشتییەوە، پەك دەخرێت، حکومەتمان هەیە، بەڵام بەناوی بەرژەوەندی گشتییەوە ئەتك دەکرێت، دامەزراوەی دادوەریمان هەیە، ماچێك بەلادان لەئاداب و بەرژەوەندییە گشتیەکە ئەژمار دەکات، بەڵام بێدەنگبوونی خۆیی و بێدەنگکردنی تاك لەبەرامبەر فەرهوتکردنی سەرخان و ژێرخانی نیشتمانی و بەهەدەردانی سەرمایی مرۆیی، لەبەرژەوەندی گشتیدا دەبینێت!

ئەگەرچی هەڵبژاردنی پاڕلمان، هەڵبژاردنی بەرژەوەندی گشتینیە، لەڕاستیدا ئەوە هەڵبژاردنی دامەزراوەی یاسادانان و چاودێرییە، دامەزراندنی حکومەت، دامەزراندنی دامەزراوەی بڕیادانی بەرژەوەندی گشتینیە، لەبنەمادا ئەوە دامەزراندنی ئامرازی جێبەجێکردنە، مافی ئەوەیان نیە لەبری تاك سیاغەی بەرژەوەندی بکەن و بەناوی بەرژەوەندی گشتییەوە بڕیار بدەن، بەرژەوەندی گشتی ڕای گشتی دەبێ سیاغەی بکاو بیکاتە بژاردەو بەربژێری خۆی.

هەڵگرساندنی جەنگەکان، پشتکردنە میللەتکەت و ڕوکردنە بێگانەکان، زەوتکردنی ئازادییە فەردییەکان، لەکوێی بەرژەوەندیە گشتیەکاندان؟ بەشینەوەی فەلسەفەی مشەخۆری و شڕە خۆری، لەهەڵبژاردن بێبەها تر کردنی دەنگدەر، بەحزبیکردنی کۆمەڵگەی مرۆیی، تاك ڕەهەندگەرایی لەبڕیاردان و دەرکردنی ڕاسپاردە هەستیارەکاندا، بەحەوت پشت ناچنەوە سەر ئەو چەمکە ڕستکراوەو فڕیان بەسەر بەرژەوەندییە گشتییەکانەوە نیە، بەرژەوەندی گشت مافێکە مەدەنی و فەردی.

هەموو ئەو هێزو دەسەڵاتە حکومی و هەمەکیانەی بەناوی بەرژەوەندی گشتییەوە بانگەوازو بریار ئەدەن، لەبنەمادا شمولی و دژی بەرژەوەندی گشتین، ئەمە دەبێ بەیاسا یەکبخرێت، لەوێش بەولاوە دەبێ لەچوارچێوەی دەستورو سیستمێکدا ئەوپەڕی دیمۆکراس، نووسرابێ و، پەسەندکرابێ و جێگر کرابێت.

—

تێبینی: ئەگەر ژیان بوار بدا، زنجیرە وتارێکی ترمان سەبارەت بە" چەمکە بکوژەکان " بڵاودەکەینەوە.

کەدەکان! … ئەرسەلان مەحمود

کە
دەزانە…
باڵای ئاو درێژ ترە، یا بەژنی با !
خوڕە خوڕی ئاو بەناوبانگترە، یا گڤە گڤی با !
سەرکەش ئاوە، یا گێژەن و گەردەلولی با !
بەنی ئاو تەڕترە، یا تەو توخماتی با !
ئەوەی دەڕوا، لەنایە یا لەبا !
رێی دەڕەڵك چیە نەدەما،
لاوە نەبا “ تـەی”
نەبا !

کوێرستانە!
چاو لەیەکتربڕین بشەن،
دەست بەڕوتانەوە مەگرن، شەق لەبەشایی هەڵمەدەن،
“تف بەڕوووی با دا،
هەڵمەدەن”!

دەم
لەپەرتبوون شکاوە،
جەم نابمەوە، نەلەخەم و نەلەهیچدا !
دەنگی بەربوونەوەی باران کەنترە، یا کەوتنی بەفر!
ئەرێ کێ لەکێ ناگا، نمەنمی باران، یا تنۆکە تنۆکی بەفر!

چی ئــاوڕ لەچی ناداتـەوە، ڕشێنە بــاران، یا ورشــە بەفر!
هیچ بەچی ناگا، چڕی باران، یا شەفافی بەفر!
چ لەچ نیان تر دەبارێ، باران، یا بەفر!
ئەوەی خۆشیناکاتەوە، چیە؟
ئەشکی بارانە، یا وشکە
پێکەنینی،
بەفر !

شیعریەت،
تفەنگەکان، ناوەستێنێ،
نەبوونی لەناو جەنگاوەرەکاندا، جەنگ دەخوڵقێنێ،
وەك نەقڵی بەد حاڵیبوونەکان، لەدڵی دو تاشە بەرددا،
وەك پێکدادانی جیاوازییەکان، لەغیابی عەقڵدا،
ئەرێ کێیە لەکێدا، ژیان لەجیاوازیدایە،
یا جیاوازززززی
لەژیاندا !

قسە زۆرەو،
بێدەنگیش نازانم وەك چ بڵێم کەم!
تۆ بڵێ، ژیان بەتوێکڵەوە خۆش ترە، یا وەك توتی!
بەهار بەگیاوە ڕۆمانسی ترە، یا وەك پایز بەڕوتی!
ئاسمان خوێبکەی بەتام ترە، یا بێگەرد،
وەك نانننننننننننن و،
ئازادی!

تۆ بڵێ،
گوژاڵکی ژیان تاڵ ترە،
یا ئەتك کردنی هەنجیرێکی نارنجی!
گو بکەیتە wc ئاسان ترە،
یا بەناوی نیشتمانەوە،
خواردنی !!

ئێــــوارە وەك مــــن و تۆ ! …

ئەرسەلان مەحمود

ئێوارە،
رژانی تاریكی پەرداخی ئینكارییە،
لەنەهاتێكی تردا !!
—
ئێوارە،
جگە لەكۆن بوونی ڕۆژێكی نوێ،
شتێكی دی نیە لەئێسادا !
—
ئێوارە،
چۆن دەبێ بەو هەموو جوانیەوە،
بەرەو تاریكی بڕواو، لەباو□ش□ودا
بخەوێ!!
—
ئێوارە،
روتبوونەوەی ڕۆژێكی ترە،
لەڕۆناكی !!
—
ئێوارە،
سەرئاوكەوتنی ڕۆژێكی ترە، لەدەریایی
بێ تۆییدا !
—
ئێوارە،
پژانی هەنارێكی ترە، لەباخچەی
بێ تۆییدا !!
—
ئێوارە،
هەڵوەرینی هەنجیرێك عومرە،
لەبەژنی دنیا !!
—
ئێوارە،
خواردنەوەی كەفی سەر گڵاسێك شینە،
بەلێوی ڕەش !!

—

ئێوارە،
سكوتێك ڕۆشناييە، لەچاوەڕوانى
نەهاتێكى ترى تۆدا !!

—

ئێوارە،
پياسەيەك ل□ ناتەواوييە،
بەبێ تۆ !!

—

ئێوارە،
نێوانى ڕۆژو شەو نيە، بەدحاڵيبوونە،
وەك نێوانى من و تۆ، بەيەكەوە نايەن،
بەيەكەوە نابن !!